

maar dat moet ook niet overdreven worden. Voor sommige uitgaven is het ook rechtvaardig om toekomstige generaties mee te laten betalen. De Oosterscheldedam bijvoorbeeld, die staat er over honderd jaar nog. Daar mag je best iets voor vragen van toekomstige gebruikers. En wat nog belangrijker is: over twintig, dertig jaar zijn de mensen veel rijker dan nu. De staatsschuld is nu zo'n dertigduizend gulden per hoofd, maar als we rijker zijn kunnen we dat veel sneller aflossen. De toekomstige generatie erft ook veel van onze overheidsuitgaven: een goede infrastructuur, goede opleidingen. We moeten dan ook niet zo snel met de moraliserende wijsvinger klaarstaan om de overheidsuitgaven en de staatsschuld te veroordelen."

Kleinknecht vreest dat het opgeven van het beleidsinstrument 'devaluatie' nadelig zal uitpakken voor veel landen en/of regio's in Europa. Bij vaste wisselkoersen, zoals bij de euro, zullen landen als het slecht gaat hun producten niet meer goedkoper kunnen maken door hun munt goedkoper te maken. Ze moeten prijsvoordelen elders zoeken: lagere huren bijvoorbeeld of lagere lonen. "Volgens die theorie zou een achtergestelde regio vanzelf weer opkomen", legt Kleinknecht uit. "Maar het tegenovergestelde gebeurt veelal. Het is nu bijvoorbeeld veel goedkoper om je als bedrijf in Oost-Groningen te vestigen dan in de Randstad. En je krijgt nog subsidie van het Rijk toe. Toch gaat niemand graag naar Oost-Groningen. Omdat men liever daar zit waar het gebeurt. Zo gaat het ook in Italië. In Milaan is de grond vele malen duurder dan in het zuiden. Waarom wil iedereen toch in Milaan zitten? En zo zal het ook in Europa gaan. Met het gevolg dat de *winners* moeten opdraaien voor de *losers*. Het is de vraag hoe lang men dat wil volhouden."

foto: Nico Boink

Alfred Kleinknecht: ronduit sceptisch.

In de Verenigde Staten lukt het wel, denkt de econoom van Duitse afkomst, omdat dat land het 'federaal budgetmechanisme' kent. Een staat waar het goed mee gaat, betaalt meer belasting dan een staat die economisch in het slop zit. Zo'n correctiemechanisme is in Europa ook denkbaar, "maar dan moet Europa wel eerst een politieke unie hebben die ervoor zorgt dat veel geld wordt rondgepompt. En zover zijn we nog niet." De Europese integratie, die ooit zo'n fraai bouwwerk leek te worden, begint al flinke scheuren te vertonen nog voor het gebouw helemaal is opgeleverd. Het komende jaar zal moeten blijken of het overleefd blijft bij zwaar weer.